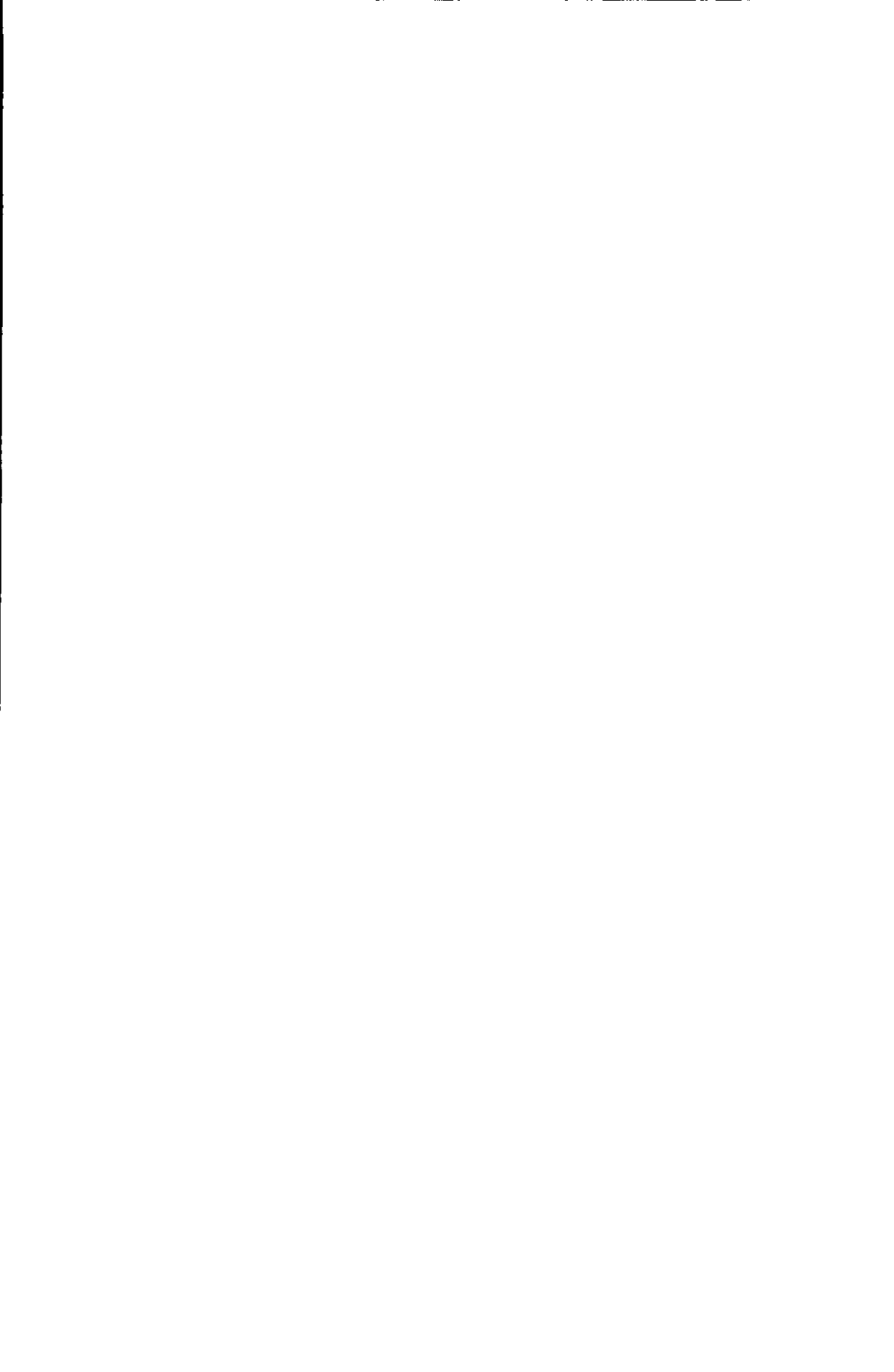

ACTIVITAT NORMATIVA,
JURISPRUDENCIAL
I CONSULTIVA

1. INSTITUCIONS DE L'ESTAT

1.1. ACTIVITAT LEGISLATIVA ESTATAL

A cura de Francesc de Carreras

Lleis orgàniques 1 a 7 de 1991, de 13 de març, de reforma dels estatuts de Múrcia, Madrid, Astúries, Comunitat Valenciana, Extremadura, Castella-La Manxa i Cantàbria (BOE de 14 de març).

Agrupem en un mateix comentari aquestes set lleis orgàniques de contingut gairebé idèntic i que, en tot cas, persegueixen una mateixa finalitat: celebrar les eleccions autonòmiques en una data fixa per tal d'evitar que per la lògica de les dissolucions obligatòries —ja que aquestes comunitats no tenen possibilitat de dissolució anticipada— hagin de celebrar eleccions en períodes de vacances, en especial els mesos de juliol i agost. Així mateix, hi ha altres raons que aconsellen aquesta mesura: primera, el cansament que pot produir en el ciutadà la contínua celebració d'eleccions als diversos nivells —locals, autonòmiques, europees i estatals— i àmbits territorials i, segona, el fet que la multiplicació de processos electorals incrementa notòriament la despesa pública estatal i dels partits polítics.

En conseqüència, les set lleis orgàniques estableixen —amb molt petites variacions en el redactat— que les eleccions als parlaments de les respectives comunitats se celebraran el quart diumenge del mes de maig de cada quatre anys.

Ultra l'oportunitat política que es volia aconseguir, cal destacar que la reforma dels Estatuts és la via normativa apropiada per tal d'arribar a aquesta finalitat i, per tant, les set lleis orgàniques modificatives dels estatuts són constitucionalment correctes malgrat alguns problemes evidents de difícil solució (vegeu l'article de César Aguado Renedo «Reformas para adelantar las elecciones autonómicas», *Revista Española de Derecho Constitucional*, núm. 33, 1991, especialment pàg. 96 i següents).

F.C.

Llei Orgànica 8/1991, de 13 de març, de modificació de la Llei Orgànica del règim electoral general (BOE de 14 de març).

Paral·lelament a les set lleis orgàniques anteriors s'aprovà una reforma de la Llei Orgànica de règim electoral general (LOREG) que respon a molt diverses finalitats i que, en part, és producte de les irregularitats que es produïren en les eleccions d'octubre de 1989.

Els aspectes principals de la reforma són tres: a) La reforma de l'Administració electoral i, en especial, de la Junta Electoral Central; b) La reforma de les garanties jurídiques electorals, introduint la doble instància a la mateixa Administració electoral, permetent l'accés als tri-

bunals superiors de justícia de les comunitats autònomes o al Tribunal Suprem —la qual cosa impedeix la diversitat de criteris, que era un dels punts que s'havia manifestat com a problemàtic en la legislació anterior— i introduint també un procediment abreujat i sumari del recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional; *c)* Una sèrie de qüestions relacionades amb les campanyes electorals, especialment, la propaganda institucional i la utilització dels mitjans de comunicació de titularitat pública; com també més transparència en tot el que fa referència a les despeses electorals, reduint-ne el volum i modificant el règim econòmic-comptable dels que concorren a les eleccions. Naturalment, molts d'aquests preceptes reformats són d'aplicació a les comunitats autònomes en virtut del caràcter de la Llei Orgànica de règim electoral general, precisat en la seva disposició addicional 1a.

Assenyalarem només, però, l'article 42, que es relaciona amb les lleis orgàniques 1 a 7 de 1991, i regula les condicions dels decrets de convocatòria de les Corts Generals i dels parlaments autonòmics. Als nostres efectes distingirem entre: *a)* Aquells parlaments autonòmics en els quals el president de l'executiu té la facultat de dissoldre anticipadament l'assemblea i en fa, en aquell cas concret, ús; *b)* Aquells casos en què té aquesta facultat, però no en fa ús; i *c)* Aquells casos en què el president de la comunitat no té atribuïda la facultat de dissolució anticipada. Per a uns i altres, aquest article estableix les condicions de la convocatòria.

En el seu moment, va ser molt discutible l'àmbit regulat per la Llei Orgànica de règim electoral general en allò que afectava les comunitats autònomes. Després d'aprovar la Llei, el tema es va pacificar. Certament, ara es pot tornar a obrir la discussió, ja que aquest article 42.3 estableix concretament el mateix que les reformes estatutàries de les lleis orgàniques 1 a 7 de 1991. Aquesta duplicitat —que abasta, en l'art. 42.3 de la Llei Orgànica de règim electoral general les comunitats autònomes que no han reformat els seus estatuts— posa de manifest el dubte —comprensible dubte— del legislador orgànic que no arriba a saber si la matèria regulada, referent a la convocatòria electoral, ha de formar part dels estatuts o bé de la Llei Orgànica de règim electoral general. Al meu entendre, el que és correcte és regular-ho als estatuts, ja que la facultat de dissolució i posterior facultat de convocar noves eleccions, ambdues pròpies dels presidents de comunitats autònomes, tenen reserva estatutària segons l'article 147.1.c) CE. No obstant això, essent perfectament raonable que les eleccions autonòmiques se celebrin en la mateixa data, la via adequada —regular-ho als Estatuts— s'havia d'aconseguir efectuant la seva reforma consensualment, no mitjançant la reforma de la Llei Orgànica de règim electoral general. Desgraciadament, no sempre allò que és raonable és desitjat. Però, en aquest darrer cas, el pitjor és decantar-se per una via constitucionalment incorrecta, encara que sigui de manera ben intencionada.

F.C.

Llei Orgànica 10/1991, de 8 d'abril, de publicitat electoral en emissores municipals de radiodifusió sonora (BOE de 9 d'abril).

La Llei regula les funcions de les emissores de titularitat municipal en les campanyes electorals de les diverses elec-

cions. En aquesta Llei orgànica d'article únic, el legislador estableix que les emissores municipals únicament en les elec-

cions d'aquest àmbit hauran d'inserir propaganda dels partits, federacions, coalicions i agrupacions. Així mateix, no es podran contractar espais de publicitat electoral en emissores municipals. El control d'aquestes activitats i el respecte al pluralisme i a la igualtat, seran garantits per les juntes electorals municipals i seran d'aplicació a aquestes emissores els

principis de distribució i emissió establerts a la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny.

Els criteris establerts en aquesta Llei són molt similars als que inspiren la Llei Orgànica 2/1986, de 3 de maig, reguladora de la publicitat electoral en emissores de televisió privada.

F.C.

Llei 11/1991, de 8 d'abril, d'organització i control d'emissores municipals (BOE de 9 d'abril).

L'objecte de la Llei és establir les normes bàsiques de l'organització i control de la prestació del servei públic de radiodifusió en onda modulada per mitjà d'emissores de titularitat municipal. L'activitat d'aquestes emissores haurà d'inspirar-se en els principis següents:

- a) Objectivitat, veracitat i imparcialitat de les informacions.
- b) Separació entre informacions i opinions, identificació d'aquells que sostinguin aquestes últimes i la seva lliure expressió.
- c) Respecte del pluralisme polític, religiós, social, cultural i lingüístic.
- d) Respecte de l'honor, la intimitat i la pròpia imatge i els altres drets i deures reconeguts a la Constitució.
- e) Protecció de la joventut i la infància.
- f) Respecte dels valors d'igualtat recollits a l'article 14 CE.

Els ajuntaments gestionaran les emissores mitjançant un dels sistemes previstos legalment (gestió per la mateixa entitat local, organisme autònom local i societat mercantil el capital de la qual pertanyi íntegrament a l'entitat local). El finançament es farà d'acord amb la Llei reguladora de les hisendes locals a més de poder obtenir ingressos comercials propis.

Es permet que es puguin emetre programes d'altres emissores de titularitat pública, però es prohibeix taxativament que passin a formar part de cadenes de radiodifusió sonora.

A l'últim, s'estableix que el control respecte a les actuacions de l'emissora d'acord amb els principis abans enumerats serà exercit pel ple de la corporació municipal.

F.C.

Llei 20/1991, de 7 de juny, de modificació dels aspectes fiscals del règim general de Canàries

1. Introducció i línies generals de la reforma

Des de l'adhesió del nostre país a la Comunitat Econòmica Europea, era patent la necessitat que hi havia de refor-

mar la fiscalitat vigent en l'arxipèlag canari.

En efecte, Canàries té un règim jurídic comunitari especial. Per raons històriques gaudeix d'un *status* particular en

l'àmbit del Dret comunitari i tributari, ja que es tracta d'un territori integrat a la Comunitat Econòmica Europea, però amb certes excepcions en l'aplicació de determinades normes, com, per exemple, la de no formar part de la Unió Duana.¹

En aquest sentit, la finalitat de la Llei que és objecte d'aquest comentari és emprendre una reforma profunda dels aspectes fiscals recollits en el règim econòmic fiscal de Canàries, de manera que, tot respectant l'especialitat canària que comporta una pressió fiscal indirecta diferenciada i menor que la de la resta de l'Estat, adequa les figures impositives que s'han d'aplicar a Canàries a les exigències de la Comunitat Europea, i al mateix temps garanteix els ingressos de les corporacions locals i la seva futura expansió (art. 1 de la Llei).²

Tenint en compte els canvis profunds que han esdevingut després de la Constitució de 1978 a Espanya, i molt especialment des de la firma del Tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea el 1985, i les conseqüències fiscals que aquesta va comportar, es va produir un nivell elevat d'obsolescència en el règim econòmic fiscal de Canàries i, en conseqüència, molt sovint les figures tributàries existents es van convertir en inope-

rants, amb la qual cosa calia una nova regulació de la fiscalitat de les illes, especialment pel que fa a la imposició sobre el consum i al finançament de les corporacions locals.

En aquest context, aquesta Llei, que es divideix en tres llibres, tretze disposicions addicionals, set disposicions transitòries, una disposició derogatòria i tres disposicions finals, té com a objecte fonamental la creació de dos nous impostos:

a) L'impost general indirecte canari (el qual entrarà en vigor l'1 de gener de 1993,^{2bis} regulat en el Llibre I de l'esmentada Llei, articles 2 a 68 inclusivament).

b) L'arbitri sobre la producció i la importació (vigent des de l'1 de juliol de 1991, regulat en el Llibre II, articles 69 a 92). Des del moment en què s'implanta, la tarifa general de l'arbitri insular quedarà definitivament subsumida a l'entrada de mercaderies.

Respecte a la tarifa especial de l'arbitri insular a l'entrada de mercaderies, es manté tal com es va disposar en el seu moment en l'art. 6 del protocol 2 del Tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea.³ Així, a la disposició addicional segona d'aquesta Llei, es disposa que:

1. Reglament CEE núm. 2151/84 del consell, de 23 de juliol de 1994, que defineix el territori duaner de la Comunitat i que efectua restriccions en relació a determinades zones d'alguns estats membres. L'art. 3.2 de la Sisena Directriu 77/388/CEE del Consell, de 17 de maig de 1977, també exclou Canàries d'«interior del país» a efectes de l'aplicació de l'IVA.

2. L'exposició de motius de la Llei 20/1991, de 7 de juny, és prou il·lustrativa sobre l'evolució històrica i les coordenades actualment vigents que originen l'esmentat canvi de fiscalitat.

2bis. El Reial Decret-Llei 5/1991, de 20 de desembre, estableix que l'Impost General Indirecte canari es començarà a aplicar a partir de l'1 de gener de 1993 (BOE de 21 de desembre de 1991).

3. Segons que es desprèn del protocol 2 del Tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea, Canàries no forma part del territori duaner comunitari (com Ceuta i Melilla). Així, els seus productes, o els importats des de tercers països, no es poden considerar en lliure pràctica dins el territori comunitari; els productes originaris d'aquests territoris gaudeixen d'una exempció aranzelària pel que fa a la seva importació al territori peninsular, i, després del període transitori, també als estats membres de la Comunitat Europea. Aquesta supressió es preveu al mateix ritme que el desarmament aranzelari general dels drets d'importació de productes comunitaris que entrin a Canàries i, amb certes excepcions, l'arbitri insular. A més, el protocol permet introduir mesures de salvaguarda en certs casos i conté normes especials sobre determinats productes. L'art. 25.4 de l'Acta d'adhesió regula la possibilitat que el Con-

«Continuarà vigent la Tarifa especial a l'entrada de mercaderies, en els termes previstos en l'art. 6 del protocol 2 del Tractat d'adhesió. El Govern de la nació, atenent les circumstàncies que puguin concórrer en l'economia canària, plantejarà la prolongació més enllà de l'1 de gener de 1993 de la vigència de la tarifa especial per a un període de temps limitat a la Comissió Europea, i també que s'estengui als productes sensibles, segons les previsions de l'art. 6.3 de l'esmentat protocol 2 del Tractat d'adhesió».

Així, si comparem la situació actual amb la derivada de la Llei del règim econòmic fiscal, de 22 de juliol de 1972, Llei 30/1972, i les modificacions que s'han anat produint particularment, podem establir el quadre resum següent:⁴

<i>Situació anterior</i>	<i>Nova situació</i>
IGTE sobre:	Impost general indirecte canari (des de l'1-1-1992).
— execucions obra	
— arrendament de béns	
— prestació de serveis t.b. inm.	
— transport Canàries i exterior	
— operacions.	
Impost especial sobre:	Els béns gravats no hauran de suportar una imposició més alta que a la Península.
— alcohol i begudes derivades tipus propis	
— cervesa, amb tipus propis.	
Exigència de dos tributs locals:	Impost sobre la producció i la im-

1. Arbitri insular entrada de mercaderies:	portació (des de l'1-7-1991). Es manté (art. 6 protocol 2), fins al 31-12-92. Després el Govern pot plantejar la seva pròrroga per un terme limitat a la Comissió.
Tarifa general	
Tarifa especial.	
2. Arbitri sobre el luxe.	Impost general indirecte canari (des de l'1-1-93).

D'altra banda, en el Llibre III (article 93 i ss.), titulat «Incentius fiscals a la inversió», es dissenya un sistema que té un doble objectiu:

A) Homologar la seva regulació amb la de la resta de l'Estat espanyol, és a dir, s'estableix un règim de deducció per inversions d'acord amb el règim general, que és el mateix que es fixa en l'impost sobre societats, però amb avantatges importants, per exemple, els percentatges aplicables sobre les inversions seran superiors en un 80 % a la del règim general, amb una diferència mínima de 20 punts; i el límit màxim sobre la quota líquida de l'impost sobre societats serà superior en un 80 % al que es fixi en el règim general, amb un diferencial mínim de 30 punts.

B) Desapareix el Fons de Previsió per a Inversions, especialitat canària en l'àmbit dels impostos directes que es mantenia des de 1972, i es regula un període transitori per extingir-lo, i l'última dotació permesa és per a empreses i empresaris, la d'exercicis tancats abans del 31

sell, per unanimitat, i amb una consulta prèvia al Parlament, decideixi la integració de Canàries al territori duaner comunitari o que defineixi les mesures apropiades per estendre altres normes comunitàries a aquests territoris. *Vid.* Falcon Tella, R.: *Introducción al Derecho financiero y tributario de las comunidades europeas*, Ed. Civitas, S. A., Madrid, 1988, pàg. 70.

4. *Vid.* «Nuevo régimen fiscal de Canarias», dins *Revista Tribuna Fiscal*, agost-setembre de 1991, núm. 10 i 11, pàg. 23 i ss. (secció «Apuntes a las novedades legislativas»).

de desembre de 1991, i en l'art. 93.2 d'aquesta Llei es determinen els actius que es poden materialitzar.

En el Llibre IV, article 95 i 96, es preveu que l'establiment del nou sistema no implicarà la disminució de les inversions públiques estatals en l'àmbit territorial de Canàries (art. 96) i que les obres d'infraestructura i instal·lacions de telecomunicacions tindran la consideració d'interès general, a l'efecte d'incloure els crèdits corresponents en els pressupostos generals de l'Estat.

La reestructuració del règim econòmic fiscal canari es completa amb els ajustaments financers oportuns perquè cap de les tres administracions afectades no vegi minvada la quantia dels ingressos que obtenien de les figures tributàries que substitueixen.

Així, respecte dels ingressos que obtenia la Hisenda estatal en concepte d'IGTE (integrat en un futur en l'impost general indirecte canari), es compensarà deduït de la participació de la comunitat autònoma canària en els ingressos de l'Estat el rendiment de l'esmentat impost. Conseqüentment, la comunitat autònoma canària compensarà la disminució que experimenti la seva participació en els ingressos de l'Estat amb la part proporcional de la recaptació que se li atribueix.

D'altra banda, i per donar compliment al principi de suficiència financera de les entitats locals recollit en l'art. 142 de la CE, les corporacions locals canàries percebran un finançament anàleg al que haurien obtingut en aquests moments per l'arbitri insular sobre el luxe i el de l'entrada de mercaderies, si no s'hagués produït l'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea. Particularment, els con-

sells canaris concorreran, en l'exercici següent al que sigui aprovat en el nou règim econòmic fiscal, al repartiment de les participacions de les diputacions provincials, les comunitats autònomes uniprovincials no insulars i els consells insulars en els ingressos de l'Estat, de la mateixa manera en què es faci en els ajuntaments canaris.

Els rendiments obtinguts per l'arbitri sobre la producció i la importació i per la tarifa especial de l'arbitri insular a l'entrada de mercaderies, mentre aquesta darrera estigui en vigor, correspondran a les corporacions locals canàries.

II. *Impost general indirecte canari*

Té per finalitat racionalitzar, simplificar i unificar la imposició indirecta que encara existia a Canàries, és a dir, l'IGTE i l'impost de luxe, figures tributàries que ja havien desaparegut del sistema tributari estatal peninsular, substituïts per l'IVA, el qual es va introduir després de l'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea.

La seva naturalesa és la d'impost estatal i indirecte. És a dir, correspon a l'Estat la titularitat nominativa d'aquest tribut, el qual dictarà, amb un informe previ de la comunitat autònoma, les disposicions necessàries per al desenvolupament i l'aplicació d'aquesta Llei. D'altra banda, es reserva a la comunitat autònoma la regulació reglamentària dels aspectes relatius als procediments de gestió, liquidació, recaptació i inspecció. Al mateix temps, té iniciativa per modificar els tipus impositius de l'impost general indirecte, que, si s'escau, s'hagin de realitzar en les lleis de pressupostos de cada any.⁵

5. Disposició addicional vuitena, núm. 2, on es disposa: «Les lleis de pressupostos generals de l'Estat podran modificar els tipus de gravamen regulats en l'apartat anterior dins dels límits previstos a l'art. 27 d'aquesta Llei».

L'objecte del gravamen, igual que l'IVA, està constituït pels lliuraments de béns i prestacions de serveis efectuats per empresaris i professionals (art. 2 de la Llei). Així, la regulació del fet imposable (art. 4, 5, 6 i 7 de la Llei), partint d'aquesta definició, és substancialment paral·lela a la que es fa en la Llei de l'IVA, per la qual cosa es repeteix l'esquema general de l'impost estatal. Lògicament, les importacions (és a dir, «entrada de béns en territori canari», art. 8) constitueixen un fet imposable de l'impost.

Pel que fa als supòsits de no subjecció, regulats en l'article 9 de la Llei, bàsicament són els mateixos que es recullen en l'art. 5 de la Llei reguladora de l'IVA espanyol, llevat de l'autoconsum, el qual és declarat per la Llei canària com a no subjecte (concretament l'art. 9, apartats 4, 5, 6, 7 i 8);⁶ i, en canvi, no recull el supòsit regulat en l'art. 5.3 de la Llei de l'IVA estatal referent a la no subjecció de lliuraments gratuïts de mostres o objectes publicitaris d'escàs valor i les prestacions de serveis de demostració de caràcter gratuït, realitzats tots ells per a la promoció de les activitats empresarials i professionals.

Respecte a les exempcions es classifiquen i diferencien, com en la Llei reguladora de l'IVA estatal, en: exempcions en operacions interiors (art. 10); exempcions en operacions assimilades a les ex-

portacions (art. 12); i exempcions en zones de dipòsits francs i règims aranzelaris no subjectes (art. 13); exempcions en importacions definitives de béns (art. 14) i en règims especials d'importació (art. 15).

Cal destacar, pel que fa a les exempcions en operacions interiors recollides en el precepte legal abans esmentat, que en general són les mateixes que en l'IVA espanyol; llevat de la que afecta els comerciants minoristes, la qual és una novetat en la Llei canària; així els lliuraments de béns que realitzin els comerciants minoristes estaran exempts de tributar en concepte de l'impost general indirecte canari (art. 10, ap. 17).⁷

I es recull un règim de franquícia, de manera que en l'art. 10, núm. 28, s'estableix que en les exportacions de béns i prestacions de serveis realitzats per subjectes passius, les persones físiques estaran exemptes quan el volum de les operacions realitzades durant l'any natural no excedeixi de 3.000.000 de pessetes.⁸

Se segueix l'estructura de l'IVA pel que fa a la realització del fet imposable, i també, llevat d'algunes particularitats, pel que fa a la regulació del rèdit, del subjecte passiu i de la repercussió tributària (articles 18 a 21). La configuració positiva de la base imposable (regulada en els articles 22 a 26) està redactada en els mateixos termes en les dues lleis tributàries (IVA i impost general indirecte canari).

6. La Llei 30/1985, de 2 d'agost, de l'IVA, art. 5.5, només els declara no subjectes quan el subjecte passiu no s'hagi atribuït el dret a efectuar la deducció total o parcial de l'import suportat en realitzar l'adquisició o la importació de béns a què es refereixin, o dels seus elements corporals.

7. A l'efecte de l'esmentada exempció, el concepte de comerciant minorista s'inclou a l'art. 10, ap. 29, núm. 3. Seran subjectes passius minoristes: «els subjectes passius en els quals concorria els requisits següents: 1. Que realitzin habitualment vendes de béns mobles semovents sense haver-les sotmes a cap procés de fàbrica, elaboració o manufactura per ell mateix o per mitjà de tercers. I 2. Quan la suma de les contraprestacions corresponents a les exportacions d'aquests béns a aquells qui no siguin considerats empreses, professionals o a la Seguretat Social efectuades durant l'any anterior, hagin excedit del 70 % del total de les rebudes (la llei espanyola estableix el límit no en el 70 % sinó en el 80 %, art. 62.3 de la Llei 30/1985 de 2 d'agost).

8. En el mateix apartat 28 de l'art. 10 es fa la previsió que aquest límit de 3.000.000 es revisarà automàticament cada any per la variació de l'índex de preus al consum.

On trobem diferències substancials és en la regulació que es fa del tipus impositiu. Així, en l'impost general indirecte canari existeixen tres tipus impositius diferents: a) El tipus impositiu zero. b) El tipus impositiu normal i c) Els tipus impositius incrementats.

Com podem veure, s'estableix un tipus zero per a determinades activitats en l'impost canari, que no és comparable amb l'IVA estatal i, a més, els tipus impositius normal i incrementat són i seran, en tot cas, inferiors respecte dels propis de la imposició indirecta vigent en el territori peninsular espanyol.

El tipus zero s'aplica a les operacions següents: en els lliuraments efectuats per armadors de bucs de pesca dels seus productes sense haver-los sotmès a un procés de transformació (conseqüentment per a aquests subjectes no existeix l'aplicació del règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca, tal com es recull en la regulació positiva que es fa en la legislació reguladora de l'IVA); en la captació i distribució d'aigua, medicaments, diaris, llibres, revistes, habitatges de protecció oficial, transports de viatgers i mercaderies per mar i aire entre les illes, i en els lliuraments de productes gravats per mitjans magnètics òptics amb una utilització educativa o cultural.

El tipus reduït que serà xifrat entre l'1 % i el 3 %, i ara serà aplicat el 2 %, ⁹ un tipus general d'aplicació residual per als béns i els serveis no sotmesos als altres tipus impositius, que estarà comprès entre el 3 % i el 6 % i que serà aplicat el 4 %, ¹⁰ i, finalment, són establerts dos tipus incrementats compresos entre el 8 %

i el 16 % i entre el 20 % i el 28 %, i que a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei seran el 12 % i el 24 %, respectivament. ¹¹

Quant a les deduccions i a les devolucions, funcionen de forma singular en l'impost canari, en el sentit que tenen la consideració d'ingressos o rendiments sotmesos a l'impost sobre la renda de les persones físiques i l'impost sobre la renda de societats, respectivament, en el període en què es facin efectives.

Els règims especials d'aplicació de l'impost són diferents en la Llei canària que en els que són establerts en l'IVA estatal. Així, l'impost indirecte canari regula el règim simplificat, al qual es podran acollir les persones físiques que tinguin menys de 50.000.000 ptes. en volum de vendes en l'exercici anterior. ¹² Així mateix, a la Llei reguladora de l'impost indirecte canari es recull el règim especial dels béns usats i objectes d'art i de col·lecció, el d'agències de viatges, i també el de l'agricultura i la ramaderia, ja que les activitats de pesca tributen, com hem indicat abans, pel tipus zero. Per últim, és regulat un règim transitori d'adaptació al nou sistema impositiu i unes disposicions transitòries molt semblants a les de l'IVA.

III. Arbitri sobre la producció i la importació

El Llibre III, de la Llei 20/1991, de 7 de juny, regula el nou arbitri sobre la producció i la importació a les Illes Canàries. Aquest impost és de naturalesa estatal i indirecta, amb la qual cosa la potes-

9. *Vid.* Disposició addicional vuitena, núm. 2, de la Llei que comentem aquí.

10. *Vid.* Disposició addicional vuitena, núm. 3, de la Llei 20/1991.

11. *Vid.* Disposició addicional vuitena, núm. 4, de la Llei 20/1991.

12. L'art. 94 de la Llei de l'IVA, modificat pel Reial Decret 1841/1991, de 30 de desembre, que aprova el Reglament de l'impost sobre la renda de les persones físiques, estableix que es poden acollir al règim simplificat de l'IVA els subjectes passius que siguin persones físiques i també les entitats sense personalitat jurídica.

rat normativa correspon a l'Estat i s'atribueix la gestió a la comunitat autònoma canària, tal com succeeix amb l'impost indirecte general canari. Aquest arbitri es va començar a aplicar l'1 de juliol de 1991.

En el Tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea es preveu la desaparició de l'arbitri a l'entrada de mercaderies (tarifa general), ja que és equivalent a l'exacció aranzelària.

Aquest impost grava la producció, l'elaboració i la importació de béns mobles corporals a Canàries. Realment, només es gravarà, en principi, la importació, ja que durant els deu primers anys d'aplicació de l'impost s'exonera la producció interior de béns.

El nou arbitri substitueix la tarifa general de l'arbitri insular a l'entrada de mercaderies i, pel que fa a la tarifa especial, es manté, com ja hem indicat abans, en els termes previstos en l'art. 6 del protocol 2 del Tractat d'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea, perquè té fins proteccionistes.

Les exempcions que s'estableixen en

l'arbitri canari en general continuen l'esquema establert en l'impost general indirecte canari (és a dir, igual que l'IVA).

El tipus de gravamen està constituït per un percentatge que es fixa en les tarifes per a cada classe de bé moble corporal i serà el mateix per a la importació que per a la producció, el qual varia del 2 % (aplicable a béns no especificats en la tarifa) i entre el 0,1 % i el 5 % (per als altres béns), llevat d'aquells béns que continguin tabac. En aquest darrer supòsit s'aplicarà un límit màxim del 15 %. Aquests tipus impositius poden ser modificats pel Govern espanyol, a instància de la comunitat autònoma canària.

Quan calgui es podrà adaptar el contingut de les tarifes a conseqüència de la modificació de l'estructura de la nomenclatura aranzelària; ara bé, no es podran alterar els tipus impositius. Aquestes modificacions seran aprovades i publicades pel Govern canari amb un dictamen previ o a iniciativa del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Montserrat Peretó Garcia

1.2. ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT

A cura de Joan Manuel Trayter Jiménez

Disposicions diverses

Reial Decret 1684/1990, de 20 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament General de recaptació. (BOE núm. 3, de 3 de gener).

El citat reglament és una norma de desenvolupament de les lleis que regulen els tributs i altres recursos de dret públic i, especialment, de la llei general pressupostària, text refós aprovat per Reial Decret-legislatiu 1091/1988, de 23 de setembre (principalment en el capítol I, títol 1r), i de la llei 230/1963, de 28 de desembre, general tributària (principalment en el capítol 5 del títol 2n i capítol 7è del títol 3r).

El seu contingut és principalment procedimental.

El llibre primer és dedicat a l'extinció dels deutes.

El llibre segon, per la seva banda, comprèn el procediment de recaptació en període voluntari, que ha estat objecte de substancials modificacions per la seva adaptació a l'àmbit recaptatori actual i per a l'actualització del seu contingut amb vistes a una gestió recaptatòria eficaç.

El llibre tercer és dedicat al procediment de recaptació en via de constrenyiment. En el seu títol comprèn el procediment de constrenyiment pròpiament dit. Així, es reconeix (article 93) que el procediment serà exclusiva-

ment administratiu, i en els articles següents es regula la problemàtica plantejada per la concurrència de procediments administratius de constrenyiment i judicials i no judicials.

L'article 99 recull els motius d'impugnació del procediment de constrenyiment (prescripció, anul·lació, suspensió o falta de notificació reglamentària de la seva liquidació, pagament o ajornament en període voluntari, o defecte formal en el títol expedid per a l'execució).

Els articles 110 i següents són dedicats a les regles que presideixen el procediment i les provisions d'embargament de béns (execució de garanties, ordres a observar en l'embargament, pràctiques d'embargaments, incompliment de les ordres d'embargaments, etc.). Especialment, els articles 119 i següents regulen l'embargament de diner efectiu o en comptes oberts en entitats de dipòsit.

El llibre quart del reglament comentat és dedicat als recursos administratius, ingressos en el tresor, responsabilitats i restants normes generals.

Ordre del Ministeri de Treball i Seguretat Social, de 17 de gener de 1991, per la qual es regula el procediment de consulta a les organitzacions sindicals i empresarials més representatives per a l'elaboració dels programes d'actuació

de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, relatives al control de la contractació laboral (BOE núm. 17 de 19 de gener).

Reial Decret 174/1991, del 15 de febrer, sobre el requisit de la nacionalitat per a la incorporació als col·legis d'advocats i procuradors (BOE núm. 43, de 19 de febrer).

La mencionada disposició modifica els articles 15-1 de l'Estatut general de l'advocacia (aprovat per Reial Decret 2090/82, del 24 de juliol, i 5-1) i l'Estatut general dels procuradors dels tribunals (aprovat per Reial Decret 2046/82, de 30 de juliol) per procedir a la seva adaptació al dret comunitari.

Reial Decret 303/91, del 8 de març, pel qual s'estableix el procediment d'aplicació de les previsions de la directiva 88/301/CE, de 16 de maig, relativa a la competència en els mercats de terminals de telecomunicacions (BOE núm. 63, de 14 de març).

Reial Decret 375/91, de 22 de març, pel qual es desenvolupa, en relació amb l'impost sobre activitats econòmiques, la disposició transitòria 11 de la Llei 39/88, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals (BOE núm. 73, de 26 de març).

Ordre, de 21 de març, del Ministeri d'Economia i Hisenda per la qual es regula el procés de reclamació administrativa en període electoral (BOE núm. 72, de 25 de març).

La Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, contempla la possibilitat que qualsevol persona pugui presentar reclamació administrativa davant la delegació provincial de l'oficina del Cens Electoral sobre la seva inclusió o exclusió en el cens, dins del termini comprès en-

tre els dies sisè i tretzè successius a la convocatòria d'eleccions.

El present Reial Decret regula el procediment per a la presentació de les esmentades reclamacions davant del delegat provincial de l'oficina del cens electoral. Aquestes hauran de ser presentades per l'interessat a l'Ajuntament corresponent i hauran de ser resoltes per la Delegació provincial de l'oficina del cens electoral. Contra les esmentades resolucions es podrà interposar el recurs al qual fa referència l'article 40 de la Llei Orgànica 5/85 citada.

Reial Decret 821/1991, de 17 de maig, pel qual es desenvolupa l'article 137 del text refós de la Llei de Societats Anònimes en matèria de nomenament dels membres del Consell d'Administració pel sistema proporcional (BOE núm. 127, de 28 de maig).

Traspassos

No se n'han produït durant aquest període.

Convenis

Resolució, d'11 de desembre de 1990, per la qual s'aprova el conveni de col·laboració entre el Ministeri d'Afers Socials i la Generalitat de Catalunya, en desenvolupament de programes per a situacions de necessitat (BOE de 15 de gener de 1991, núm. 13).

L'objecte de l'esmentat conveni és la lluita eficaç contra la pobresa. En concret es pretén aconseguir una major integració social laboral dels aturats de llarga durada i marginal. Promogut per la Generalitat de Catalunya, té un cost global de

26.500 milions de pessetes, dels quals, 9.451 milions de pessetes són aportats per l'Estat.

Resolució, de 15 de gener de 1991, per la qual s'aprova el conveni entre el Ministeri d'Afers Socials i la Generalitat de Catalunya en desenvolupament de programes per a situacions de necessitat (BOE núm. 57, de 7 de març).

La finalitat principal d'aquest conveni és pregar a la col·laboració entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat de Catalunya amb el fi de contribuir a superar les situacions de necessitat que persisteixen a tot el territori nacional, dins del mutu respecte als àmbits competencials, funcionals i organitzatius que estableix l'ordenament jurídic vigent. En aquest marc, es pretén aplicar el programa establert pel Consell de les comunitats europees, per decisió de 18 de juliol de 1989, de mesures per a la integració econòmica i social de categoria de persones econòmicament i socialment menys afavorides, que ve a constituir la tercera acció comunitària de lluita contra la pobresa, amb l'objectiu de prosseguir i d'ampliar el segon programa europeu de lluita contra la pobresa.

Resolució, d'11 de desembre de 1990, per la qual s'aprova el conveni del Ministeri d'Educació i Ciència i el departa-

ment d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya per a la dotació de llibres escolars i altre material didàctic imprès als centres escolars d'Educació General Bàsica sostinguts per fons públics en el curs de 1990-1991 (BOE núm. 17 de 19 de gener de 1991).

Resolució, de 23 de gener de 1991, per la qual s'aprova el conveni entre el Ministeri de Transports, Turisme i Comunicacions, la Generalitat de Catalunya i l'Entitat Metropolitana de Transport per desenvolupar la construcció de nova infraestructura del ferrocarril metropolità de Barcelona, prevista en el pla per al transport de les grans ciutats (BOE núm. 51, de 28 de febrer).

Resolució, de 12 de març de 1991, per la qual s'aprova el conveni per a l'ampliació i remodelació de les instal·lacions del Club Natació Banyoles entre el Consell Superior d'Esports, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Banyoles (BOE núm. 79, de 2 d'abril).

Resolució, de 7 de març de 1991, per la qual s'aprova el conveni entre la Generalitat de Catalunya i el Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme per al finançament d'actuacions protegibles en matèria d'habitatge (BOE núm. 114, de 12 i 13 de maig).

1.3. TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

1.3.1. SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

A cura de Carles Viver i Pi-Sunyer

Sentència 17/1991, de 31 de gener. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 16/1985, de 25 de juny, reguladora del patrimoni històric.

Ponent:

José Gabaldán López

En la matèria de patrimoni cultural la Constitució només reserva explícitament a l'Estat facultats per fer front a l'exportació i expoliació; la resta poden ser assumides per les comunitats autònomes. Això han fet els estatuts de les comunitats recurrents. Tanmateix, el Tribunal adverteix que l'Estat també pot regular aspectes relatius a aquest patrimoni a partir d'altres títols competencials, com ara les relacions internacionals, la legislació civil, i, sobretot, la cultura. Per al Tribunal Constitucional, doncs, la cultura no operaria aquí com a títol genèric pel que fa al patrimoni cultural i, en conseqüència, aquí no s'aplicaria la reiterada doctrina del Tribunal sobre la prevalença dels títols específics —patrimoni cultural— per damunt dels genèrics —cultura. El Tribunal concep les competències estatals i autonòmiques sobre el patrimoni cultural com a concurrents. Únicament estableix que el precepte que regula la declaració de béns d'interès cultural s'ha d'interpretar en el sentit d'atribuir a l'Estat aquesta declaració en els supòsits en què és competència de l'Estat l'execució de la Llei; en els altres la declaració correspon a les comunitats autònomes on estan situats, per bé que, segons adver-

teix el Tribunal Constitucional, ho han de fer seguint el procediment establert per l'Estat i amb les conseqüències que es deriven de la legislació estatal.

D'altra banda, pel que fa als béns que s'integren en el Patrimoni estatal, aquest acte de declaració també correspon a l'Estat. Juntament a aquest plantejament de fons, es mereixen ser destacats altres pronunciaments com, per exemple, el fet que després d'algunes sentències en sentit contrari, en aquesta es referma la doctrina segons la qual les activitats de promoció exterior no es poden incloure en la matèria de relacions internacionals —mentre no comprometin la sobirania, ni generin responsabilitats de l'Estat enfront de tercers—. Aquesta és també una activitat que poden realitzar indistintament l'Estat i les comunitats autònomes per raó de les seves competències indistintes o concurrents. Igualment, tots dos ens poden establir registres, censos, inventaris, catàlegs, tot i que, segons adverteix el Tribunal Constitucional, les propostes de les comunitats autònomes dirigides al Registre estatal tenen efectes vinculants per a l'Estat, que no pot revisar les declaracions fetes per aquestes comunitats autònomes. També cal destacar l'extensió donada a la Llei i acceptada a la Sentència als conceptes d'exportació i expoliació de competència estatal que abra-

cen, per exemple, l'establiment de l'obligació de retirar qualsevol tipus de publicitat, cables i conduccions existents a les façanes dels monuments declarats d'interès cultural. Per últim, cal assenyalar que aquesta Sentència constitueix un exemple de la tendència cada cop més acusada que té el Tribunal Constitucional de dictar sentències interpretatives. Sis articles o apartats de la Llei es consideren constitucionals sempre que s'interpretin d'acord amb el que és establert en els diferents fonaments jurídics. No es pot posar en dubte la legitimitat d'aquest tipus de sentències, però cal advertir que si hi ha un camp en el qual han de ser

excepcionals, aquest és precisament el dels conflictes competencials, perquè aquí no es contrasta la voluntat d'un legislador amb el que és establert a la Constitució, sinó la diferent interpretació que donen dos legisladors dels seus àmbits d'actuació segons el que és establert en el BC. En qualsevol cas, el que sí sembla absolutament necessari, per evitar d'incrementar la inseguretat que comporta aquest tipus de sentències, és que la interpretació correcta constitucionalment s'integri en la decisió, cosa que normalment no passa.

C.V.P.S.

Sentència 18/1991, de 31 de gener. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 6/1985, de 24 de juny, del Parlament de Galícia, del Consell de Comptes.

Ponent:

Luis López Guerra

En aquesta sentència el Tribunal accepta un cas típic i cada vegada més freqüent de duplicitat competencial. El Tribunal Constitucional segueix la doctrina assentada a la Sentència 187/1988 relativa a la Llei catalana homònima a la que es debat aquí. El recurrent s'oposa a l'extensió donada per la Llei a la competència del Consell de Comptes, al qual atribueix funcions no solament fiscalitzadores sinó també d'enjudiciament de la responsabilitat comptable, i refereix aquesta funció no solament a l'actuació de la Comunitat autònoma sinó a les Entitats locals i a l'Administració corporativa. El Tribunal Constitucional utilitza com a paràmetre d'enjudiciament la Constitució espanyola, l'Estatut i la Llei Orgànica del Tribunal de Comptes. Per al Tribunal, les competències autonòmiques sobre règim local i la més específica sobre la tutela financera de les Corpora-

cions locals no atorga a la Comunitat autònoma el monopoli sobre el seu control financer. Tampoc l'article 136 de la Constitució espanyola, que atribueix al Tribunal de Comptes la fiscalització de la gestió de l'Estat, «i també del sector públic», no atorga a aquest organisme el monopoli d'aquesta funció. Segons la Llei Orgànica del Tribunal de Comptes, el que sí que monopolitza aquest organisme és la funció d'enjudiciament de la responsabilitat comptable (per això el Tribunal Constitucional declara inconstitucional el precepte de la Llei impugnada que regula la instrucció de procediments jurisdiccionals com a fase prèvia a l'enjudiciament per part del Tribunal de comptes). Quant a la funció de fiscalització externa —mitjançant informes o memòries anuals— que el Tribunal Constitucional admet que pot arribar no solament a les entitats locals, sinó també a les corporacions de Dret públic, el Tribunal accepta la duplicitat competencial. Pot ser exercida tant per la Comunitat

autònoma com per l'Estat, «poden coexistir i superar-se», tot i que entre elles hi ha una relació de supremacia a favor del Tribunal de Comptes. El Tribunal de Comptes es limita a afirmar que aquesta duplicitat es produeix «sens perjudici... de l'ús, si s'escau, de les tècni-

ques tendents a reduir a unitat l'actuació... i a evitar duplicitats innecessàries o disfuncionalitats que serien contràries als criteris d'eficàcia i economia enunciat a l'article 31.2 de la Constitució» (fj. 3).

C.V.P.S.

Sentència 27/1991, de 14 de febrer. Qüestió d'inconstitucionalitat relativa a la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de mesures per a la reforma de la funció pública; la Llei 6/1985, de la Junta d'Andalusia, de 28 de novembre, d'ordenació de la funció pública, i la Llei 2/1987, del Parlament de Canàries, de 30 de març, de la funció pública de Canàries.

Ponent:

José Vicente Gimeno Sendra

Les qüestions plantegen problemes relacionats amb el principi d'igualtat de l'article 14 de la Constitució, amb el dret a la igualtat d'accés a la funció pública i

amb els principis de mèrit i capacitat que han de presidir les normes que regulen l'accés a la funció pública. No plantegen, per tant, problemes relacionats directament amb la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes.

C.V.P.S.

Sentència 28/1991, de 14 de febrer. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei Orgànica 1/1987, de 2 d'abril, de modificació de la Llei Orgànica 5/1987, de 19 de juny, del règim electoral general, per a la regulació de les eleccions al Parlament Europeu.

Ponent:

José Leguina Villa

Els preceptes impugnats són els que estableixen la incompatibilitat entre el càrrec de parlamentari europeu i el del parlamentari autonòmic i els que fixen el territori estatal com a circumscripció per a l'elecció al Parlament europeu. Les qüestions que s'hi debaten no es refereixen, doncs, directament, a la distribució de competències entre l'Estat i les Comunitats autònomes. Per al Tribunal Constitucional, en el primer cas, la hipotètica

conculcació d'una disposició comunitària per part de la LOREG no pot ser resdenciada davant del Tribunal Constitucional, ni el Dret comunitari no pot convertir-se en paràmetre de la constitucionalitat de les lleis de l'Estat espanyol. En segon lloc, per al Tribunal, la configuració del territori estatal com a circumscripció única és una opció tan lícita constitucionalment com ho podia haver estat la de recórrer al territori de les diferents comunitats autònomes.

C.V.P.S.

Sentència 45/1991, de 28 de febrer. Conflicte de competència relatiu al Reial Decret 2164/1984, de 31 d'octubre, que regula l'acció comuna per al desenvolupament integral de les zones d'agricultura de muntanya i altres zones equiparables, en desenvolupament de la Llei 25/1982, de 30 de juny.

Ponent:

Carlos de la Vega Benayas

El Reglament impugnat, a més de crear un conjunt d'òrgans de coordinació, estableix amb un detall notable els criteris i el procediment per a la delimitació d'aquestes zones d'agricultura de muntanya i equiparables, i els criteris i el procediment per elaborar els plans corresponents. Per al Tribunal, la titularitat per dictar aquesta disposició reglamentària correspon a la competència estatal sobre coordinació de la planificació de l'activitat econòmica, ja que en aquest cas concorren en un mateix espai físic diverses competències (que resulta necessari coordinar). La competència no pertany a les matèries autonòmiques sobre monts, agricultura, ni tan solament sobre agricultura de muntanya, o, millor, correspon a totes elles si per això es requereix coordinació. Si el punt de connexió o habilitant per aplicar l'article 149.1.13 és la simple coexistència de competències en un mateix espai físic, o en una mateixa realitat social, i si, com ha dit encertadament el Tribunal Constitucional, la major part de les competències tenen aquest caràcter concurrent, és fàcil de deduir l'abast desmesurat que pot arribar a tenir la coordinació. L'únic límit de què parla el Tribunal Constitucional és el de no buidar les competències autonòmiques

confrontants. Tanmateix, a parer meu, aquest és un criteri molt escassament operatiu. El que s'ha de garantir a les Comunitats autònomes no és una possibilitat d'actuació residual, formal, complementària, sinó una actuació dotada per ella mateixa de prou globalitat i coherència —ha de formar un bloc orgànic, segons la doctrina italiana—. No es fixen polítiques pròpies a base de residus. No es tracta de garantir que les Comunitats autònomes podran realitzar una actuació qualsevol, sinó que aquesta tindrà per ella mateixa capacitat per produir efectes pràctics. Tothom accepta que actualment les Comunitats autònomes no poden actuar de manera totalment aïllada, que és obligada la coordinació, la cooperació. Però aquesta cooperació no pot significar la reducció de l'activitat autonòmica a una posició merament residual o complementària. Cadascuna de les actuacions coordinades ha de tenir prou entitat pròpia. A la Sentència es descriuen, també, les característiques —sis en total— pròpies de la facultat de coordinació. D'aquesta definició es dedueix l'amplíssim abast que pot arribar a tenir i que de fet se li reconeix en aquest cas, ja que s'hi inclou, per exemple, la fixació del període de durada dels plans de promoció d'aquestes zones.

C.V.P.S.

Sentència 46/1991, de 28 de febrer. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 17/1985, de 23 de juliol, del Parlament de Catalunya, de la funció pública de l'Administració de la Generalitat.

Ponent:

Miguel Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer

En aquesta Sentència s'aborda una qüestió de notable transcendència política que, a més, havia suscitat un nombre important de recursos davant la jurisdicció contenciosa: l'exigència del coneixement de la llengua catalana en el procés de selecció per accedir a la funció pública de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Per al Tribunal, aquest precepte no comporta discriminació dels espanyols residents fora de Catalunya que no tinguin coneixements de català. Aquest requisit, que no s'exigeix per accedir a altres Administracions, deriva de la cooficialitat del català a la Comunitat autònoma de Catalunya, i aquest principi «no contradiu el... d'igualtat dels espanyols... ja que aquest principi no pot ser entès de cap manera com una rigorosa i

monolítica uniformitat de l'ordenament de la qual resulti que a qualsevol part del territori es tinguin els mateixos drets i obligacions». Tampoc no és contrari als principis de mèrit i capacitat de l'article 103.3 de la Constitució espanyola i al dret d'accedir en condicions d'igualtat a les funcions públiques. Ja que aquests principis suposen la càrrega de la prova per als qui volen accedir a una determinada funció pública d'acreditar les capacitats, els coneixements i la idoneïtat exigibles per a la funció a la qual aspiren, l'exigència del coneixement de l'idioma que és oficial en el territori on actua l'Administració que esperen servir es pot incloure perfectament dins dels mèrits i les capacitats que es requereixen, tenint en compte, a més a més, «l'extensió de l'ús del català a tot el territori de la Comunitat autònoma».

C.V.P.S.

Sentència 62/1991, de 2 de març. Recurs d'inconstitucionalitat i conflicte de competència acumulats relatius a la Llei 12/1984, de 28 de desembre, del Parlament de Galícia, de l'Estatut Gallec del Consumidor i Usuari, i al Decret 37/1985, de 7 de març, de la Junta de Galícia, de creació de la Comissió Consultiva de Consum.

Ponent:

José Vicente Gimeno Sendra

La Sentència se centra, bàsicament, a determinar si els preceptes impugnats corresponen a la competència autonòmica sobre defensa del consumidor o a l'estatal de legislació civil i mercantil. La ratio decidendi del Tribunal Constitucional és la mateixa que la ja adoptada en la resolució dels recursos suscitats contra les lleis catalana i basca homònimes. Consis-

teix a afirmar que correspon a la competència autonòmica la regulació —i la potestat executiva— de les mesures de caràcter administratiu tendents a protegir el consumidor, sempre que no estableixin obligacions o drets de caràcter civil o mercantil, ja que aquesta matèria és pròpia del dret de contractual, que correspon a les esmentades competències estatals. A partir d'aquesta premissa considera, per exemple, que l'exigència —continguda a l'article 19 de la Llei—

que els béns i serveis posats a la venda «siguin ajustats a la finalitat que pot motivar una adquisició, d'acord amb les expectatives raonables que derivin de la seva descripció, preu i altres circumstàncies», s'insereix a l'activitat administrativa de protecció del consumidor, sense alterar la relació contractual ni afectar la validesa dels contractes privats, i, per tant, pertany a la competència autonòmica. El mateix s'esdevé amb l'article 19, que es limita a afirmar que els diferents tipus de venda seran objecte de «les corresponents reglamentacions específiques». El Tribunal Constitucional adverteix que la possibilitat de dictar reglamentacions administratives és pròpia de la competència autonòmica i, en tot cas, s'haurà d'analitzar en concret cadascuna d'aquestes reglamentacions per comprovar si innoven o no drets i obligacions en el marc de les relacions contractuals privades, ja que en aquest cas envaiarien competències estatals. En canvi, considera que efectivament contenen dret contractual, i, per tant, envaeixen aquestes competències de l'article 18, que estableix una protecció enfront de les clàusules abusives en els contractes tipus o d'adhesió. En un altre ordre de consideracions declara inconstitucionals tots els preceptes que atribueixen a la Comissió Consultiva de Consum la realització de funcions d'arbitratge, ja que afirma que «essent l'arbitratge un "equivalent jurisdiccional", mitjançant el qual les parts poden obtenir els mateixos objectius que amb la jurisdicció civil», la seva regulació s'ha d'enquadrar en la matèria estatal de legislació processal civil. Entre els aspectes generals d'aquesta Sentència es podria destacar, primer, un rebuig de les ponderacions finalistes al·legades per la Comunitat autònoma com a criteri per enquadrar els actes d'exercici. S'ha de notar aquesta dada, aplicada amb tot el rigor en aquest cas, però que s'oblida so-

vint. Concretament en el fj. 4 afirma que s'ha de prescindir de si el precepte impugnat persegueix la finalitat de protegir els consumidors i usuaris; el que s'ha d'analitzar és el contingut del precepte, el seu caràcter contractual (si estableix obligacions interprivatos és legislació contractual, sigui la que sigui la seva finalitat). Els fins s'han de perseguir amb les competències que cada ens té atribuïdes. El Tribunal Constitucional no sempre ha estat tan escrupolós en el rebuig als plantejaments finalistes. En aquesta Sentència també trobem un nou episodi d'una de les qüestions que han resultat ser més contradictòries i turmentades en la doctrina del Tribunal Constitucional: la possibilitat, o no, que les Comunitats autònomes, en àmbits en què no tenen competències, reproduïxin literalment a la seva legislació preceptes continguts en lleis estatals. Contra l'opinió d'un vot particular, en el cas present la rebutja obertament («a més de ser una tècnica legislativa perillosa, incorre en inconstitucionalitat per invasió de competències en matèries la regulació de les quals no correspon a la Comunitat autònoma»). Per això anul·la els articles 18 i 21 de la Llei gallega. Per últim convé destacar que en aquesta Sentència s'utilitza el criteri d'especialitat entre títols competencials per determinar quin és el prevalent. Concretament s'afirma que la legislació mercantil i civil és una matèria específica pel que fa a la defensa del consumidor i usuari i, per tant, ha de prevaler. Aquest argument, a mi, sempre m'ha semblat poc útil, ja que depèn del costat des del qual es miri la qüestió. Davant d'un contracte que conté mesures que afecten la defensa dels consumidors, tant es pot afirmar que el títol especial és el de defensa dels consumidors com el de la legislació civil. De fet, l'argument de l'especificitat d'un títol respecte d'un altre només es pot aplicar quan el primer s'inclou sense residus,

completament, en el segon. Això s'esdevé en ocasions molt comptades, com, per exemple, en el cas de la cultura i el patrimoni cultural, però, com sabem, en

aquest supòsit el Tribunal no va recórrer a aquest argument.

C.V.P.S.

Sentència 66/1991, de 22 de març. Recurs d'inconstitucionalitat contra l'Ordre de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Forests, de la Junta de Castella i Lleó, de 7 de gener de 1988, per la qual es prohibeix la venda de crancs de riu vius a tot el territori de la Comunitat, en la redacció donada a aquest precepte per l'Ordre d'aquesta mateixa Conselleria, de 4 d'abril de 1988.

Ponent:

Fernando García-Mon y González-Regueral

La Sentència es refereix fonamentalment a un precepte constitucional que en els darrers mesos ha adquirit un protagonisme creixent: el 139.2, sobre la lliure circulació de persones i béns. Recordem, per exemple, la sentència 64/90 —relativa a les subvencions de la Comunitat autònoma de Galícia per al trasllat d'indústries. Hi ha plantejats altres conflictes d'aquest tipus contra etiquetatge de productes, contra mesures que limiten el trasllat de cavalls per evitar la propagació de la pesta equina, la limitació de vaixells de pesca en determinats ports, etc. El 139.2, fins ara, havia estat invocat de manera complementària respecte a altres arguments; ara es converteix en motiu únic i exclusiu d'impugnació. Comparo plenament el veredict de les dues sentències esmentades, però el raonament seguit planteja alguna perplexitat i pot conduir a futures decisions no tan encertades. Per determinar si una mesura estableix un obstacle a la lliure circulació, el Tribunal Constitucional parteix d'unes premisses semblants a les que s'utilitzen en el dret comunitari europeu, però introdueix unes modificacions difícilment acceptables. Concretament, comença amb l'afirmació que una mesura és

directament obstaculitzadora «quan persegueix intencionadament la finalitat d'obstaculitzar la circulació»; les indirectes són les que, sense perseguir intencionadament aquesta finalitat, tenen les mateixes «conseqüències objectives». Feta aquesta primera avaluació, per comprovar si aquest obstacle indirecte constitueix un veritable obstacle aplica el test següent: primer, comprova si l'autoritat que ha realitzat l'acte impugnat ha actuat en l'àmbit de la seva competència; segon, si l'actuació respon a un fi constitucionalment lícit; tercer, analitza «la intensitat de la diversitat que introdueixen» les mesures en qüestió; quart, esbrina si la mesura adoptada és proporcionada al fi perseguit —si l'obstacle és o no és excessiu—; cinquè, si és indispensable, si no hi ha altres mesures que puguin significar un menor sacrifici per a la lliure circulació; i, per últim, comprova si queda salvada la igualtat bàsica dels espanyols. A partir d'aquest test, arriba a la conclusió que l'Ordre objecte de litigi resulta plenament justificada i no conculca la llibertat de circulació establerta a l'article 139.2 de la Constitució espanyola. Són diversos els comentaris que es podrien fer a aquest test. Aquí m'interessa destacar: Primer, que la intencionalitat del subjecte de l'acte —la seva finalitat— no em sembla rellevant a l'hora de determinar si obstaculitza o no la lliure circulació. És

millor utilitzar criteris objectius, com els establerts a la Comunitat Econòmica Europea, distingint les mesures que prohibeixen o contingenten l'entrada de productes o persones (obstacles directes) i les que estableixen condicions que han de posseir els productes i les persones per entrar, sortir, romandre o desplaçar-se (obstacles indirectes). Segon, verificar la titularitat, la legitimitat constitucional dels fins perseguits o la incidència sobre la igualtat bàsica són qüestions prèvies i diferents a la determinació del caràcter obstaculitzador d'una mesura. Tercer, en un Estat compost no hi ha paràmetre per mesurar «la intensitat de la diversitat» (és la legislació estatal, la de la majoria de les Comunitats autònomes, etc.?). Quart, els conceptes de proporcionalitat i

d'indispensabilitat presenten molts problemes a l'hora de determinar el caràcter obstaculitzador d'una mesura. I, per últim i sobretot, el Tribunal Constitucional no aplica un criteri que és bàsic en el model que pretén seguir. A la Comunitat Econòmica Europea el criteri fonamental és el del caràcter discriminatori o no de les mesures adoptades: és a dir, si aquestes mesures estableixen condicions diferents per als productes o les persones de la pròpia Comunitat i les de fora, o les condicions són indistintes. En aquest segon cas s'ha de pressuposar que no constitueixen obstacles o, si més no, s'ha de tenir en compte aquesta dada en ponderar aquest caràcter obstaculitzador.

C. V. P. S.

Sentència 76/1991, d'11 de març. Conflictes de competència acumulats contra el Reial Decret 646/1986, de 31 de març, de modificació del Decret 3767/1972, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament general sobre producció de llavors i plantes de viver.

Ponent:

Luis López Guerra

Els recurrents reivindiquen la titularitat de l'acte impugnat a partir de les seves competències en matèria d'agricultura. El representant de l'Estat basa la titularitat estatal en l'article 149.1.13. i en comerç exterior. El Tribunal Constitucional rebutja l'aplicació de l'article 149.1.13 no solament perquè es tracta d'un títol més general respecte del de comerç exterior, que és més específic, sinó perquè «l'ordenació general de l'economia que correspon a l'Estat no es pot entendre de manera excessiva fins a emmarcar-hi qualsevol acció de naturalesa econòmica si no posseeix incidència directa i significativa sobre l'activitat econòmica general», i insisteix: «no es pot apreciar que

de qualitat de llavors s'incardini en l'ordenació *general* de l'economia o en la planificació *general* de l'activitat econòmica» (fj. 4). Rebutjat el títol sobre planificació econòmica, esbrina quin dels dos títols restants —agricultura i comerç exterior— és el «títol prevalent»; ho fa «a partir de la naturalesa de la norma enjudiciada». Arriba a la conclusió que «la finalitat específica del precepte» no és la de regular els processos de catalogació i anàlisi de qualitat de les llavors, sinó fixar normes tècniques sobre llavors importades de tercers països, i la seva finalitat és «assegurar les condicions de comercialització des de l'exterior d'un producte per a la seva entrada al mercat nacional i intracomunitari». Per això el títol prevalent és el de comerç exterior.

C. V. P. S.

Sentència 86/1991, de 25 d'abril. Conflicte de competència relatiu a l'Acord del Ministeri de Treball i Seguretat Social pel qual s'estén, el conveni col·lectiu provincial de distribució de butà a Conca, a províncies d'altres comunitats autònomes.

Ponent:

Francisco Tomás y Valiente

En aquest conflicte es debat si l'acte de declarar l'extensió d'un conveni col·lectiu a un àmbit diferent del previst inicialment s'ha d'incloure en la funció de legislació —que, en matèria laboral, correspon a l'Estat— o en la d'execució —que correspon a les comunitats autònomes impugnants—. El Tribunal Constitucional, matisant si més no allò mantingut en altres sentències, sosté que, als efectes de la distribució competencial, per distingir la legislació de l'execució, no és tan rellevant «si l'acte entra formalment en el quadre de fonts», ni el seu caràcter materialment normatiu o no, si-

nó el fet que per incloure's en el concepte de legislació ha de tenir com a finalitat la garantia de mantenir una uniformitat en l'ordenació jurídica de la matèria. Un acte de naturalesa normativa es pot incloure en la competència exclusiva si no té aquesta finalitat uniformitzadora. El Tribunal Constitucional cita com a exemple una altra sentència —de 1981— en què qualifica com a acte d'execució l'establiment de serveis essencials en cas de vaga, «sens perjudici del seu caràcter normatiu». En resum, en aquesta Sentència sembla apuntar-se la idea, que parcialment és novetat, que els actes normatius que no pretenen uniformitzar la regulació es poden enquadrar en la funció executiva.

C. V. P. S.

Sentència 100/1991, de 13 de maig. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 3/1985, de 18 de març, de metrologia.

Ponent:

Fernando García-Mon y González Regueral

En el present recurs es debat si uns determinats actes de control relatius a aparells destinats a pesar, mesurar i comptar (concretament l'aprovació de models i la seva verificació primitiva) i a l'exercici de la potestat sancionadors de les infraccions en aquesta matèria, pertanyen a la funció executiva que en la matèria de pesos i mesures correspon a la Generalitat o bé a la competència estatal de legislació. El Tribunal, remetent-se a una ja llarga jurisprudència sobre l'abast de la funció

executiva, els inclou en la competència autonòmica, rebutjant les alegacions de l'advocat de l'Estat, el qual pretenia deduir la competència estatal de títols com el comerç exterior, la coordinació de la planificació econòmica, el principi de la unitat de mercat, l'article 149.1.1 i de poders implícits derivats «per damunt de la pura literalitat dels termes incorporats en les normes constitucionals», de l'abast supracomunitari i fins i tot supranacional i de la necessitat de preservar un marc jurídic uniforme en tot l'Estat.

C. V. P. S.

Sentència 102/1991, de 13 de maig. Conflicte de competència relatiu a la Resolució de 5 de desembre de 1985, de la Conselleria de Treball i Seguretat Social, i a la Resolució de 19 de gener de 1987, del Ministeri de Treball i Seguretat Social, per la qual s'estén el Conveni Col·lectiu Provincial d'Oficines i Despatxos de Granada a la província de Sevilla.

Ponent:

Francisco Tomás y Valiente

El Tribunal, en aquesta Sentència, reitera allò establert a la Sentència 86/1991.

Sentència 115/1991, de 23 de maig. Conflicte de competència. Objecte: Reglament General Tècnic de Control i Certificació de Llavors i Plantes de Viver, aprovat per l'Ordre del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, de 23 de maig de 1981.

Ponent:

Miguel Rodrigo-Piñero Bravo-Ferrer

La disposició objecte de conflicte pretén adaptar la legislació espanyola a la comunitària i refondre l'anterior Reglament general i les seves modificacions posteriors. La Generalitat impugna tres preceptes: en primer lloc, el que atribueix a l'Estat la fixació de zones «l'àmbit geogràfic de les quals superi el d'una Comunitat autònoma en què degut a motiu tècnic es reguli el conreu i la producció de determinades espècies i varietats». Per al recurrent, aquest article envaeix la seva competència exclusiva sobre agricultura. L'Estat addueix la competència sobre l'ordenació del sector econòmic i el límit territorial de les competències autonòmiques. El Tribunal l'inclou en la competència estatal de coordinació de l'activitat econòmica degut a la dimensió supracomunitària del problema, a la transcendència econòmica de la matèria i a l'existència d'interessos públics que,

per la seva dimensió territorial, excedeixen els interessos que, d'acord amb l'article 137 de la Constitució espanyola, tutela la Comunitat autònoma. El segon precepte impugnat és el que exigeix que les etiquetes oficials han de ser establertes per l'Institut Nacional de Llavors i Plantes de Viver, i han d'anar encapçalades amb el nom de l'esmentat Institut. Per al Tribunal Constitucional, aquesta és una funció merament executiva, que correspon a la matèria d'agricultura, i, en conseqüència, a la Generalitat, i, en ser aquesta l'Administració actuant, és el seu nom el que ha de figurar a les etiquetes expedides per ella. Per fi s'impugna el precepte que atribueix a l'esmentat Institut una funció de control (operacions de mostratge) sobre la producció de plantes de viver. El Tribunal rebutja els títols estatals de comerç exterior i d'ordenació general de l'economia i l'enquadra en la matèria d'agricultura de competència autonòmica.

C.V.P.S.

Sentència 125/1991, de 6 de juny. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 9/1985, de 24 de maig, del Parlament de Catalunya, de modernització de l'empresa familiar agrària.

Ponent:

Miguel Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer

El precepte impugnat estableix la possibilitat d'aplicació a les empreses familiars agràries regulades a la Llei catalana «de qualssevol altres beneficis establerts en relació amb les empreses familiars». Per a l'advocat de l'Estat aquesta previsió suposa una ampliació dels beneficis atorgats per la Llei estatal sobre aquest tipus d'empreses. Per a la

Comunitat autònoma l'esmentat precepte es limita a proclamar la compatibilitat dels beneficis reconeguts a la Llei catalana amb els que poguessin correspondre a aquestes empreses en virtut d'altres disposicions. El Tribunal Constitucional afirma que aquesta darrera interpretació és la que s'adequa més al sentit i a la finalitat del precepte, per la qual cosa no hi ha cap invasió de competències.

C.V.P.S.

Sentència 136/1991, de 20 de juny. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 20/1985, de 25 de juliol, del Parlament de Catalunya, sobre prevenció i assistència en matèria de substàncies que puguin generar dependència.

Ponent:

Miguel Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer

El precepte impugnat preveu la clausura definitiva d'establiments per raons de salut pública. El recurrent reconeix la competència autonòmica en matèria de sancions administratives i el rang suficient de la norma sancionadora. Tanmateix considera que la sanció establerta introdueix divergències no raonables i desproporcionades al fi perseguit pel que fa al règim jurídic aplicable a altres parts del territori. Com a precedent, cita la Sentència 87/1985, que declarà inconstitucional la previsió de tancament definitiu d'empreses o indústries per infraccions relatives a higiene i control alimentari. Per al Tribunal Constitucional, perquè es pugui aplicar l'article 149.1.1 com a límit a la facultat sancionadora de les Comunitats autònomes, en

la seva funció d'assegurar la igualtat en l'exercici de dret i compliment de deures, s'han de donar dues condicions: l'existència d'un esquema sancionador estatal que afecti aquests drets i deures, i, en segon lloc, que la normativa sancionadora autonòmica suposi una divergència qualitativa substancial pel que fa a aquesta normativa sancionadora estatal, que produeixi una ruptura de la unitat que es pugui qualificar de no raonable i desproporcionada al fi perseguit per la norma autonòmica. Afirma que en aquests casos el judici s'assembla al judici d'igualtat: en comparar les normatives estatal i autonòmica s'ha de fer un judici d'equivalència i un altre de justificació, si s'escau, de la desigualtat de tracte. Aplicant aquest esquema, arriba a la conclusió que el cas enjudiciat a la Sentència 87/85 és diferent de l'actual, ja que en aquell la matèria era la de defensa dels consumidors, mentre que el present correspon a la matèria de

sanitat. En aquesta matèria, la legislació estatal preveu diversos supòsits en els quals s'aplica la sanció de tancament definitiu de centres i establiments i la san-

ció prevista en el precepte impugnat és raonable i proporcionada als fins perseguits.

C.V.P.S.

Sentència 147/1991, de 4 de juliol. Conflicte de competència relatiu al Reial Decret 2349/1984, de 28 de novembre, pel qual es regula la pesca d'«encerclament» en el calador nacional, i Ordre de la Generalitat de Catalunya, de 15 de desembre de 1988, en què es fixa un període de veda per a aquesta modalitat de pesca.

Ponent:

Eugenio Díaz Eimil

El Tribunal reitera la necessitat de distingir les matèries de «pesca» i «ordenació pesquera». La primera es refereix a l'activitat extractiva d'aquest recurs natural (el seu règim d'explotació, regulació de característiques i condicions de l'activitat extractiva, règim de protecció, conservació i millora dels recursos pesquers...); la segona es refereix al sector econòmic o productiu de la pesca (determinació dels qui poden exercir la pesca, condicions que han de reunir els subjectes integrants del sector, la seva forma d'organització, etc.). També reitera la possibilitat d'establir bases mitjançant reglaments i fins i tot mitjançant actes d'execució. Proclama la possibilitat que les bases no siguin uniformes per a tot el territori estatal. Reafirma el valor merament interpretatiu dels Reials Decrets de transferències. A partir d'aquestes premisses, acaba afirmant la constitucionalitat del Decret estatal, afegint a aquests

raonaments, «encara més», referències a la «dimensió supracomunitària... del problema», que «requereix un conjunt de mesures que només contemplades unitàriament tenen sentit i garanteixen la seva eficàcia». Igualment declara inconstitucional l'Ordre de la Generalitat impugnat, perquè en establir un període de veda per a la pesca d'«encerclament» d'espècies marines que es desplacen contínuament d'unes zones a les altres, la protecció «ultrapassa l'interès propi de la Comunitat autònoma, afecta l'interès nacional i fins i tot l'universal... afecta interessos supra-autonòmics i pertany a la potestat exclusiva estatal sobre "pesca marítima"». En canvi, declara inaplicables a les Comunitats autònomes recurrents els preceptes del Reial Decret que estableixen la seva aplicació supletòria. Per al Tribunal, la clàusula de supletorietat de l'article 149.3 no és una clàusula atributiva de competències, sinó que és ordenadora de l'aplicació de les normes.

C.V.P.S.

Sentència 148/1991, de 4 de juliol. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 3/1985, de 29 de juliol, del Parlament de Canàries, de mesures urgents en matèria d'urbanisme i protecció de la natura.

Ponent:

José Vicente Gimeno Sendra

La Llei impugnada atribueix a la Comunitat autònoma diverses facultats de suspensió d'acte d'edificació i d'altres usos del sòl, en defensa del medi ambient. El Govern recorre dos preceptes de la Llei perquè considera que vulneren l'autonomia municipal i contradiuen les normes bàsiques estatals relatives a la suspensió d'acords de les Corporacions locals. El Tribunal Constitucional recor-

da els criteris interpretatius, fixats en altres sentències, relatius a la garantia de l'autonomia municipal en aquesta matèria (213/88; 259/88; 4/81) i, basant-s'hi (prohibició de suspensió de llicències concedides definitivament per les Corporacions locals, acceptació de suspensions cautelars que no suposen control administratiu de legalitat sinó protecció d'una competència autonòmica sobre medi ambient, etc.), resol el cas present.

C.V.P.S.

Sentència 149/1991, de 4 de juliol. Recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes.

Ponent:

Francisco Rubio Llorente

Per al Tribunal, els títols que l'Estat pot adduir per legitimar la Llei impugnada són, essencialment, el relatiu al domini públic marítimo-terrestre, pel que fa a la zona on hi ha aquests béns, i, per a les denominades zones de servitud i de protecció, els relatius a la legislació bàsica sobre medi ambient i el 149.1.1 En el primer supòsit, el Tribunal Constitucional reitera la seva afirmació que la titularitat del domini públic no és, en ella mateixa, un criteri de delimitació competencial, però se'n deriva la facultat del legislador estatal per definir el domini públic, per establir el règim jurídic dels béns que l'integren i les facultats de gestió i d'execució necessàries per preservar-lo, millorar-lo, conservar-lo i assegurar la seva utilització. En realitat, doncs, el Tribunal Constitucional afirma que no és un títol competencial perquè la naturalesa demanial no exclou la possibilitat d'ex-

xercir altres competències en aquests béns; aquesta és una característica comuna a totes les competències, i, en conseqüència, es pot afirmar que el Tribunal, a la pràctica, sí que atribueix el caràcter de títol competencial a l'article 132 de la Constitució espanyola. Això no obstant, com queda dit, el Tribunal Constitucional accepta que sobre aquests béns es puguin exercir altres competències i, molt especialment, en el cas que ens ocupa, les relatives a l'ordenació del territori —en la qual inclou, segons una interpretació uniformitzadora de tots els Estatuts d'Autonomia, l'ordenació del litoral, l'urbanisme, l'habitatge, els vestits, etc.—. Per al Tribunal es tracta de competències concurrents, l'exercici de les quals ha de ser compatible. El Tribunal Constitucional, partint de plantejaments més finalistes que no pas objectius, sosté que la competència autonòmica sobre ordenació del territori és més una política que no pas un conjunt de tècniques. L'Estat, igual que les Comunitats autò-

nomes, pot concedir, denegar o revocar autoritzacions d'usos, establir servitud, establir condicions d'edificació, etc. Cada ens ho ha de fer d'acord amb la normativa i la finalitat perseguida per les competències de què és titular. En aplicació d'aquesta premissa, declara constitucionals els preceptes de la Llei que atribueixen a l'Estat facultats normatives i de gestió que tendeixen a regular i a preservar el domini públic i declara inconstitucionals els que no persegueixen aquesta finalitat, sinó una finalitat urbanística, d'ordenació del territori, o s'interfereixen en l'exercici d'aquestes competències. Per exemple, afirma que l'Administració estatal pot denegar la utilització del domini públic per assegurar la seva preservació, però no pot fer-ho per assegurar el respecte a les normes urbanístiques, ni el pot denegar per pures raons d'oportunitat. Per justificar l'actuació estatal fora de la zona marítimo-terrestre i de les platges, el Tribunal Constitucional accepta els títols estatals sobre la base del medi ambient i sobre les condicions bàsiques que garanteixen la igualtat en l'exercici dels drets. Concretament, pel que fa a la primera d'aquestes competències, el Tribunal afirma que la configuració constitucional de les competències autonòmiques en la matèria com a «normes addicionals de protecció» (article 149.1.23) porta a entendre que el marge que ha de deixar la legislació bàsica a la normativa autonòmica de des-

envolupament és menor que en altres àmbits (per això considera constitucional, per exemple, el precepte que habilita el Ministeri d'Obres Públiques per dictar normes de protecció de determinats trams de costa —article 22 de la Llei—. El caràcter bàsic no s'explicita, però segons el Tribunal es dedueix clarament de la naturalesa dels preceptes. És bàsica la prohibició d'usos en aquesta zona, l'exigència, mitjançant un Reglament de desenvolupament, de determinades actuacions com ara desmunts, tala d'arbres, l'establiment de servituds, etc.) Quant a l'article 149.1.1, el Tribunal Constitucional sosté que correspon a l'Estat regular les condicions bàsiques de la propietat sobre els terrenys confrontants de la zona marítimo-terrestre, ja que és l'única manera d'assegurar la igualtat de tots els espanyols en l'exercici d'aquest dret (aquesta competència també juga a la zona marítimo-terrestre per assegurar la igualtat en l'exercici del dret a gaudir del medi ambient adequat). Tanmateix, en aquest àmbit, les competències de caràcter executiu corresponen a les Comunitats autònomes. En aplicació d'aquest paràmetre, el Tribunal Constitucional considera inconstitucional, per exemple, l'article 26.1 de la Llei que atribueix a l'Administració estatal la potestat d'autoritzar els usos permesos a la zona de servitud.

C. V. P. S.

Sentència 159/1991, de 18 de juliol. Qüestió d'inconstitucionalitat relativa a la Llei 6/1984, de 5 de juliol, del Principat d'Astúries, que confereix fur privilegiat als membres del Consell de Govern del Principat.

Ponent:

Fernando García-Mon y González-Reguera

El precepte impugnat confereix fur penal i civil privilegiat als membres del Consell de Govern del principat. El Tribunal Constitucional considera que aquesta regulació no correspon a la com-

petència autonòmica d'organització de les seves institucions d'autogovern —com sostenen el Ministeri Fiscal i les representacions processals del Principat—, sinó a la matèria de la legislació processal de competència estatal, i, per tant, declara la inconstitucionalitat del precepte per invasió de competències alienes.

C. V. P. S.

1.3.2. PROCESSOS DAVANT EL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

A cura de Xavier Bonet i Frigola

Gener

No es va plantejar cap nou procés de constitucionalitat.

Febrer

Recurs d'inconstitucionalitat 190/1991, plantejat per 88 senadors, contra els articles 1.1 i la disposició addicional única i per connexió contra els articles 1, 2 i 3, i article 2 de la Llei 2/1991, de 7 de gener, sobre dret d'informació dels representants dels treballadors en matèria de contractació (BOE 18-2-1991).

Març

Conflicte positiu de competència 357/1991, plantejat pel Govern, en relació amb el Decret 103/1990, de 13 de desembre, del Consell de Govern de les Illes Balears, pel qual s'aprova el Reglament que desenvolupa la Llei 12/1990, de 28 de novembre, de l'impost sobre les loteries (BOE 7-3-1991).

Recurs d'inconstitucionalitat 358/1991, plantejat pel President del Govern contra els articles 2.6 a) i b) 8.4; 15.1 b); i la fase segona de l'article 15.5 de la Llei del Parlament de les Illes Balears 10/1990, de 23 d'octubre de disciplina urbanística (BOE 7-4-1991).

Qüestió d'inconstitucionalitat 278/1991, plantejada per la Secció 5a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, respecte les lleis del Parlament de les Illes Balears 1/1984, de 14 de març, d'ordenació i protecció d'àrees naturals d'interès especial, i 3/1984, de 31 de maig, de declaració de «Es Tren-Salobar de Campos» com a àrea natural d'especial interès, per poder vulnerar els articles 149.1-23, 148, 1-9 i 148.3 de la Constitució (BOE 21-3-1991).

Recurs d'inconstitucionalitat 148/1991, plantejat pel Consell de Govern de la Diputació General d'Aragó, contra el darrer incís del primer paràgraf de l'apartat 3 de l'article 14 i el darrer incís del primer paràgraf de l'apartat 3 de l'article 16 del Codi Civil, segons la redacció que els va donar l'article 2 de la Llei 11/1990, de 15 d'octubre (BOE 21-3-1991).

Abril

Conflicte positiu de competència 579/1991, plantejat pel Govern Executiu de la Generalitat de Catalunya, en relació amb l'article 8 del Reial Decret 1547/1990, de 30 de novembre, pel qual es modifiquen clàusules de la concessió d'«Autopistas Concesionaria Española, SA», i per connexió amb les clàusules sisena i addicional primera

del conveni aprovat mitjançant l'esmentat Reial Decret (BOE 2-4-1991).

Qüestió d'inconstitucionalitat 526/1991, plantejada per la Sala del Contenciós-Administratiu del Tribunal Superior de Justícia de València, en relació a la base 4a de la llei de 29 de juny de 1911, de bases de cambres de comerç, i art. 1 del Decret-Llei de 26 de juliol de 1929, en tant que estableixen implícitament l'associació obligatòria a les cambres de comerç, indústria i navegació dels qui exerceixen alguna d'aquestes activitats, així com sobre la disposició addicional 9 de la Llei 9/1983, de juliol, de pressupostos generals de l'Estat per a 1983, i disposició addicional 25 de la Llei de pressupostos generals de l'Estat per al 1987, per poder vulnerar els articles 22 i 134,7 de la Constitució (BOE 2-4-1991).

Recurs d'inconstitucionalitat 572/1991, plantejat pel President del Govern, contra l'article 7.1; article 66.1, 3 i 4 i per connexió, l'apartat b) de l'article 100 i article 94.1 de la Llei de les Corts de Castella i Lleó 14/1990, de 28 de novembre, de concentració parcel·lària (BOE 2-4-1991).

Recurs d'inconstitucionalitat 632/1991, promogut per la Diputació General d'Aragó contra la Llei 26/1990, de 20 de desembre, en relació amb les modificacions i addicions que introdueix al text refós de la Llei general de la Seguretat Social, mitjançant el que disposa als articles 1, 2 i 3, i en tots els supòsits en els quals procedeix l'establiment de modalitats no contributives

de les pensions d'invalidesa i jubilació i de les prestacions per fill a càrrec en aquesta mateixa modalitat, així com en relació amb les disposicions addicionals (excepte la sisena i la setena) i les disposicions transitòries (BOE 17-4-1991).

Recurs d'inconstitucionalitat 814/1991, plantejat pel President del Govern, contra els articles 14.2; 35.1-a); 36; 58 i 60 de la Llei de les Corts d'Aragó 1/1991, de 4 de gener reguladora de les caixes d'estalvi a Aragó (BOE 27-4-1991).

Recurs d'inconstitucionalitat 815/1991, promogut pel President del Govern, contra la Llei Foral de Navarra 9/1991, de 16 de març, de modificació de l'article 20.8 de la Llei Foral 23/1983, reguladora del Govern i de l'Administració d'aquesta Comunitat (BOE 27-4-1991).

Maig

Qüestió d'inconstitucionalitat 835/1991, plantejada per la Sala del Contenciós Administratiu del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries, per suposada inconstitucionalitat dels articles 5.3; 6; 7.4 i 14 de la Llei 3/1987, de 8 d'abril, del Principat d'Astúries sobre disciplina urbanística, per poder vulnerar els articles 137 i 149.1-18 de la Constitució (BOE 15-5-1991).

Juny

No es va plantejar cap nou procés de constitucionalitat.